

ΜΕΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Σταύρος Πίπτας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Δεδομένης της απουσίας αποχετευτικών δικτύων και υδραυλικών εγκαταστάσεων στο Άγιο Όρος, η συγκέντρωση των λυμάτων γινόταν σε σηπτικούς βόθρους, σε εύλογη απόσταση από τα κτίρια για την αποφυγή μετάδοσης αναθυμιάσεων και νόσων από μολυσμένα έντομα.

Η λιθόκτιστη αναδομή του βόθρου επεκτείνονταν καθ' ύψος σε ανάλογη στάθμη με τον όροφο του κτιρίου του εξυπηρετούσε, και στη συνέχεια κτίζονταν οι υποτυπώδεις χώροι υγιεινής, αποδευτήρια – νιπτήρες. Αυτοί ήταν συνδεδεμένοι με επέκταση του εξώστη ή με στεγασμένη ξύλινη γέφυρα με τον όροφο του κτιρίου

Στην αρχή του περασμένου αιώνα με τη διάδοση των μεταλλικών σωλήνων και σιφωνίων, καθώς και των χυτοσιδηρών δοχείων πλύσης (καζανάκια), οι κίνδυνοι μετάδοσης αναθυμιάσεων και ασθενειών περιορίστηκαν. Επακόλουθο είναι η εγκατάλειψη των απομακρυσμένων αποδευτηρίων από τα κτίρια και η ένταξη νέων χώρων υγιεινής σε επαφή ή μέσα στα ίδια τα κτίρια.

Οι παραπάνω δραστικές μετασκευές σε κτίριο Αγιορείτικης υπαίθρου συχνά εκπορεύονται από απαιτήσεις εξυπηρέτησης κοσμικών συμπεριφορών (Αθωνιάδας Ακαδημίας στις Καρυές με διαδοχικές νέες χρήσεις σε πολιτική διοίκηση Αγίου Όρους, Αγροτικό Ιατρείο, ξενώνα επισήμων).

Οι δραστικές μετασκευές δημιουργούν δυστυχώς και κεκτημένα πρότυπα που υιοθετούνται σήμερα σε κτίρια και από τους Αγιορείτες (Αμπελική κατοικία στον Άγιον Δημήτριο Ι.Μ. Δοχειαρίου).

Παρουσιάζονται δε και μετασκευές στην τυπική στεγασμένη γέφυρα προς τον Πύργο αποδευτηρίων, σε κλειστούς χώρους διαφορετικών χρήσεων (κτίριο στον Αρσανά Χρωμίτσας Ι.Μ. Αγίου Παντελεήμονος, όταν στέγαζε τον αστυνομικό σταθμό νοτίων συνόρων Αγίου Όρους).

Αντίθετα ήπιες επεμβάσεις αποτελούν οι μετασκευές της Καλύβας Γενέσιο της Θεοτόκου Ι.Μ. Σταυρονικήτα. Εδώ, στον διάροφο πύργο των αποδευτηρίων τοποθετήθηκαν σύγχρονα είδη υγιεινής και ο σηπτικός βόθρος απομακρύνθηκε από τα θεμέλια του πύργου.

Αποφασιστικοί συντελεστές της ήπιας επέμβασης υπήρξαν:

α) Η συναίνεση της Κυρίαρχης Μονής, σύμφωνα με τις επίμονες υποδείξεις του Κε.Δ.Α.Κ.

β) Η μη εμπλοκή στη λήψη αποφάσεων κοσμικών παραγόντων με εξωμοναχικές συμπεριφορές.

Εικ.: Χρωμίτσα. Τα αφοδευτήρια.

Σταύρος Πίττας

αρχιτέκτων αναστηλωτής Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς
(Κε.Δ.Α.Κ.) Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης, Διοικητήριο Θεσσαλονίκης,